

ASIA

Julkisuuslain mukainen menettely

KANTELU

A on kantelussaan 6.9.2013 arvostellut kaupunginjohtajan ja taluspäällikön menettelyä tietojen antamisessa. A:n mukaan kysymyksessä olevat tahot ovat pantanneet tietoja systemaattisesti tammikuusta 2013 alkaen. Tiedon panttaamiset liittyvät kaupungin omistamiin tytäryhtiöihin. A on katsonut, että hänellä on kaupunginvaltuutettuna kunta- ja hallintolain nojalla laajemmat oikeudet saada tietoja valtuutetun tehtävän hoitamista varten kuin muutoin. Kantelussa on otettu esiin muiden ohessa seuraavat asiat.

Kantelija on katsonut, että hän ei ole saanut talusjohtajalle suullisesti 8.8.2013 ja kaupungille 29.8.2013 kirjallisesti esittämänsä asiakirjapyyntöön vastausta. Kantelija oli pyytänyt saada B Oy:n lopettamista koskevan kaupunginhallituksen pöytäkirjan, erittelyt kaupungin antolainauksista vuosilta 2007–2012 sekä kuvauksen siitä, miksi mainittu osakeyhtiö on edelleen patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä.

Kantelija on 6.7.2013 esittänyt kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle kirjallisen pyynnön saada vuoden 2013 valtuuston kyselytunneista laaditut pöytäkirjat. Kantelija on todennut, että ei ole saanut pyyntöönsä vastausta.

SELVITYS

Kaupunginhallitus on antanut kantelun johdosta selvityksen 27.1.2014 § 18.

VASTINE

Kantelija on antanut selvityksen johdosta vastineen.

Kantelija on lähettänyt lisäkirjoituksia.

RATKAISU

Sovellettavat säännökset

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaisesti oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta epäillä oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menettelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta.

Lain 4 §:n 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Asiassa hankitaan oikeuskanslerin tarpeelliseksi katsoma selvitys.

Kuntalain 43 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Kantelukirjoituksessa ja lisäkirjoituksissa on laajalti kyse kunnan luottamushenkilön oikeudesta saada tietoja ja kunnan jonkin viranomaisen hallussa olevia julkisia asiakirjoja. Kunnallisen luottamushenkilön tai laajemmin kenen tahansa oikeudesta saada tietoja viranomaisten asiakirjoista säädetään kattavasti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (julkisuuslaki), jonka lukuisten pykälien käytännön soveltamisesta kantelussa käsitellyissä asioissa on kysymys. Kaikessa julkisessa hallinnossa noudatettava julkisuuden ja avoimuuden perusperiaate on kirjattu julkisuuslain 9 §:ään, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Lain 14 §:n 4 momentin perusteella tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Arviointi

Kaupunginhallituksen selvityksen perusteella kaupungin talousjohtaja on antanut kantelijalle vastauksen B Oy:tä koskevaan asiakirja- ja tietopyyntöön 4.9.2013 (selvityksen liite 9). Vastauksesta selviää, miltä osin asiassa on ollut kysymys kaupungin päätöksenteosta ja siten kaupungin asiakirjoista. Selvityksessä ei ole kiistetty, etteikö kantelijan tieto- ja asiakirjapyyntöön olisi vastattu vasta yli kolmen viikon kuluttua suullisen pyynnön 8.8.2013 esittämisestä. Samaa asiaa koskevaan kirjallisesti kaupungille 29.8.2013 osoitettuun julkisuuslain mukaiseen pyyn-

---

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

---

töön on vastattu vajaan viikon kuluessa pyynnöstä. Yleistoteamuksena selvityksessä on viitattu siihen, että A:n lukuisat asiakirja- ja tietopyynnöt ovat kuormittaneet kaupungin hallintoa huomattavasti eikä tämän vuoksi hänen pyyntöihinsä ole pystytty vastaamaan välittömästi, mutta kuitenkin kohtuullisessa ajassa. Tiedon ja asiakirjan antamisen yhteydessä A:lle tai apulaisoikeuskanslerille annetussa selvityksessä ei ole kuitenkaan ilmoitettu, että kysymyksessä olisi jokin julkisuuslain 14 §:n 4 momentissa tarkoitettu eli hyväksyttävä syy siihen, että pyyntöön ei ole vastattu viimeistään kahden viikon kuluessa. Asiakirjapyyntö on koskenut muun muassa kaupungin lainasaamisia vuosilta 2007–2012 eli tietyntyyppisiä asiakirjoja useilta vuosilta. B Oy:ä koskenutta tietopyyntöä varten talousjohtaja oli puolestaan laatinut 4.9.2013 päivätyn erillisen asiakirjan, jossa oli paitsi mainittu kaupunginhallituksen yhtiön purkamisasiassa 8.10.2007 tekemä periaatepäätös myös selostettu sen oikeudellista merkitystä ja yhtiön purkamisasian etenemistä yhtiön toimielimissä Tähän viitaten asiaa kokonaisuutena arvioiden, kun pyyntöön on vastattu joka tapauksessa kuukauden kuluessa, en katso, että kaupunki olisi menettänyt tässä yksittäisessä tapauksessa julkisuuslain vastaisella tavalla.

Kaupunginhallituksen selvityksen liitteenä on ote kaupungin hallintosäännön kohdasta 3.5.2 Kyselytunti, jonka mukaan kyselytunnilla käsiteltävistä asioista laaditaan muistio. Selvityksessä on todettu, että muistioiden valmistumisaikataulussa on ollut parannettavaa ja että talven ja kevään vuoden 2013 kaupunginvaltuuston kyselytuntien muistiot ovat valmistuneet vasta lokakuussa 2013. Selvityksessä ei ole ilmoitettu, onko A saanut pyytämänsä vuoden 2013 valtuuston kyselytunneista laaditut muistiot, kun ne ovat lokakuussa valmistuneet. Kaupunginhallituksen selvitys apulaisoikeuskanslerille on annettu tammikuussa 2014. Lisäkirjoituksessaan oikeuskanslerille 12.5.2014 A on todennut saaneensa muistiot 5.5.2014 sähköpostitse. Katson, että muistioita ei ole julkisuuslain mukaisella tavalla annettu viivytyksettä, kun selvityksen mukaan lokakuussa 2013 valmistuneet muistiot on annettu kantelijalle vasta toukokuussa 2014.

Edellä käsiteltyjen tieto- ja asiakirjapyyntöjen lisäksi A:n kantelukirjoituksessa ja lisäkirjoituksissa on käsitelty lukuisia muitakin kaupungin virkamiehille tehtyjä tieto- ja asiakirjapyyntöjä. Joiltakin osin kysymys on ollut siinä määrin yksilöimättömistä tieto- tai asiakirjapyynnöistä ja sellaisia koskevista kantelukirjoituksista ja lisäkirjoituksista esitetystä väitteistä, että niiden osalta ei ole pyydetävissä yksilöityjä selvityksiä, joiden perusteella tällaisia asioita ja viranomaisten menettelyä niissä voitaisiin tarkemmin arvioida. Eräissä tieto- ja asiakirjapyynnöissä on ollut kysymys muun muassa sellaisesta, että A:n pyydettyä tietoa tai asiakirjaa hänelle on ilmoitettu, että kaupungin hallintoon kuuluvan viranomaisen hallussa ei ole pyydettyä asiakirjaa. Oikeuskanslerin laillisuusvalvontatehtävään ei kuulu ottaa kantaa tällaistenkaan tietojen tai asiakirjojen saantia koskeviin sisältökysymyksiin. Menettelyllisenä ohjeena voin tässä yhteydessä kuitenkin yleisellä tasolla todeta, että myös tällaisiin tapauksiin sovelletaan julkisuuslain 14 §:ää kaikilta osin. Kaupungin asianomaisen virkailijan ilmoitettua tiedonpyytäjälle, että kaupungilla ei ole asiakirjaa, on samalla annettava tieto mahdollisuudesta saattaa tällainenkin tietopyyntö viranomaisen ratkaistavaksi. Jos asianomainen pysyy edelleen tietopyynnössään, hänellä on mahdollisuus saada tietopyyntöönsä ja sen epäämisperusteeseen kirjallinen valituskelpoinen päätös. Toisaalta tiedonpyytäjälle voidaan myös tämäntyyppisissä asioissa antaa hallintolain mukaista neuvontaa esimerkiksi siitä, että kaupungin omistamia osakeyhtiöitä koskevia asiakirjoja voi tiedustella asianomaisesta yhtiöstä, kuten A:lle näyttää ainakin joissain tapauksissa myös ilmoitetun.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän kaupungin huomiota julkisuuslain mukaiseen menettelyyn asiakirja- ja tietopyyntöjä koskevissa asioissa ja niihin vastaamisessa. Kantelu ei ole antanut aihetta muihin toimenpiteisiin.

Apulaisoikeuskansleri

Risto Hiekkataipale

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Pulkkinen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi